

MARIAN GOŁĘBIEWSKI
ARCYBISKUP METROPOLITA WROCŁAWSKI

**SŁOWO PASTERSKIE
NA UROCZYSTOŚĆ ŚW. JADWIGI W TRZEBNICY**

ŚWIĘTA JADWIGA PATRONKĄ CHRZEŚCIJAŃSKICH MAŁŻEŃSTW I RODZIN

Drodzy Archidiecezjanie,

1. Przeżywamy miesiąc październik, poświęcony szczególnej czci Matki Bożej poprzez nabożeństwa październikowe i wspomnienie liturgiczne Najświętszej Maryi Panny Różańcowej, przypadające w dniu 7 października. Kiedy dni stają się krótsze, pustoszeją pola, zaczynają opadać liście z drzew, a przyroda zwiastuje jesień, bierzemy do ręki Różaniec, by w zadumie nad zmiennością pór roku i wpływem czasu rozważać tajemnice naszego zbawienia z towarzyszącą nam Matką Boga-Człowieka. Różaniec - ubogacony przez Jana Pawła II „tajemnicami światła” - staje się przewodnikiem naszej modlitwy, zwłaszcza w miesiącu październiku.

W bieżącym roku mija dokładnie 50 lat od słynnego Polskiego Października, który był poderwaniem się uciemżonego narodu do walki o wolność, o prawo do pracy i chleba. To wtedy wyszedł na wolność Sługa Boży Stefan Kardynał Wyszyński - Prymas Polski, księza biskupi powrócili z internowania do swoich diecezji, kapłani do swoich wiernych, a żołnierze AK, którzy przeżyli - do swoich rodzin. Marzyły nam się wielkie plany i nadzieje na wolność i demokrację, które niestety okazały się przedwczesne. Trzeba było jeszcze wiele ofiar, walki i determinacji, by wybić się na wolność w pamiętnym roku 1989.

W międzyczasie był 16 października 1978 roku - wybór Karola Kardynała Wojtyły na Stolicę Piotrową, który przez bez mała 27 lat kierował Kościołem powszechnym. W dzisiejszą niedzielę (27. w ciągu roku) przygotowujemy się do **VI. DNIA PAPIESKIEGO**, który będziemy obchodzić w Polsce za tydzień, 15 października, w przeddzień 28. rocznicy wyboru kardynała krakowskiego na papieża. Hasło tegorocznego Dnia Papieskiego brzmi: „**Jan Paweł II - Sługa miłosierdzia**”.

Owocem pielgrzymki Ojca Świętego Jana Pawła II do Ojczyzny w roku 1999 stała się Fundacja Episkopatu Polski „Dzieło nowego tysiąclecia”, która dziś służy przeszło tysiąc sześciuset młodym Polakom, pochodzącym ze środowisk ubogich, którzy mogą korzystać z tej szczególnej pomocy w formie przyznawanych stypendiów. Zachęcamy do ofiarności na ten szlachetny cel. Niech zadziała w nas „wyobraźnia miłosierdzia”, która dostrzega wszystkie potrzeby współczesnego człowieka. Hasło tegorocznego Dnia Papieskiego nie jest przypadkowe. To właśnie Jan Paweł II apelował: „Starajmy się być prawdziwymi sługami miłosierdzia”.

2. Od niepamiętnych czasów Ślązacy pielgrzymują do grobu Matki Ziemi Śląskiej, **Świętej JADWIGI**, zwłaszcza w dniu 16 października, który jest poświęcony jej szczególnej czci. Uroczystości odpustowe od lat mają wyraźny akcent duszpasterski i są dziękczynieniem za wszelkie łaski uzyskane przez wstawiennictwo naszej Świętej. Dlatego w ciągu trzech dni

przybywają tutaj różne grupy pielgrzymów, jak pielgrzymka młodzieży duchownej, pielgrzymka ministrantów, piesza pielgrzymka z Wrocławia, aby modlić się w aktualnych intencjach Kościoła, archidiecezji i w intencjach osobistych. W tym roku chciałbym Was zachęcić do bardzo gorącej modlitwy w intencji rodzin w naszej archidiecezji. Troska o te rodziny napawa nas niepokojem. Widzimy zagrożenia i problemy, z jakimi one się borykają. Wystarczy wspomnieć podstawowe zagrożenie dla jedności rodziny, jakim jest sezonowa lub bardziej stała praca mężów i ojców za granicą. Bardzo niedobłą modą jest zamieszkiwanie razem bez ślubu kościelnego, czy w ogóle bez żadnego związku: ani sakramentalnego ani cywilnego. Jest to odcinanie się od źródła łaski, jakim jest sakrament małżeństwa. Inne zagrożenie to gwałtowny spadek narodzin w małżeństwach, co rzuca na przyszłość całego narodu. Dlatego wpatrujemy się we wzór św. Jadwigi, która była dobrą matką dla swoich dzieci i prosimy ją, by chroniła każdą polską rodzinę, a zwłaszcza rodzinę dolnośląską.

3. Powróćmy choć na chwilę do nauczania dotyczącego chrześcijańskiej rodziny, które nam pozostawił Jan Paweł II. Jest ono bardzo bogate. Raz jeszcze pochylmy się nad jego spuścizną. Zmarły Papież wielokrotnie podejmował temat rodziny, podkreślając miejsce i zadania kobiety, matki, ojca i dzieci; nie pomijał także roli dziadków, którzy powinni, w oparciu o swoje doświadczenie, wspierać ludzi młodych. Wielu z pewnością pamięta pierwszą pielgrzymkę Jana Pawła do Wrocławia, w dniu 21 czerwca 1983 roku, i jego homilię, w której wskazał na św. Jadwigę Śląską jako wzór żony i matki oraz wdowy. Powiedział wtedy: „Wyraziła się w jej życiu jakby cała pełnia powołania chrześcijańskiego. Odczytała święta Jadwiga Ewangelię do końca i w całej jej życiodajnej prawdzie. Nie ma w niej rozbieżności pomiędzy powołaniem wdowy - fundatorki klasztoru w Trzebnicy – a powołaniem żony - matki w piastowskim domu Henryków. Jedno przyszło po drugim, a równocześnie jedno było głęboko zakorzenione w drugim. Jadwiga od początku żyła dla Boga, żyła miłością Boga nade wszystko, tak jak głosi pierwsze przykazanie Ewangelii (...). Trzeba, abyście Wy, (...) na śladach Waszej wielkiej Patronki, matki Piastów, odczytywali niejako na jej kolanach Ewangelię, tak jak odczytywały jej rodzone dzieci, tak jak odczytywał książe Henryk Pobożny, bohater spod Legnicy, i abyście w ten sposób umacniali w sobie najgłębsze podstawy ludzkiej i chrześcijańskiej moralności, która jest zarazem fundamentem kultury narodu i warunkiem jego rozwoju” (Wrocław- Partynice, 21 VI 1983).

4. Świętych trzeba stale na nowo odczytywać, jeżeli mają być dla nas wzorami i orędownikami. Jaki wzorzec świętości odczytujemy w życiorysie świętej Jadwigi? Najwyraźniejszym przykładem, jaki się wyłania z tego historycznego źródła, jest wzorzec dobrej żony. Objawia się on przez ukazanie wątków podporządkowania woli rodziców w pójściu za męża, poszukiwania dróg zbawienia poprzez posiadanie dzieci, ich wychowywania i wreszcie w religijnym wpływie na męża. Dobra żona dba o zbawienie męża i dzieci, uczy ich modlitw i pieśni oraz troszczy się o ich postawę moralną.

W biografii św. Jadwigi znajduje się wyraźny wzór świętej władczyni. Jej powinności jako księżnej w stosunku do męża-księcia, dworu, sług i poddanych zostały wyraźnie wyniesione na plan pierwszy, choć podporządkowane również celom religijnym. Rzuca się w oczy aktywność księżnej Jadwigi, przełamującej stereotyp kobiety biernej i milczącej. Ma ona spory wpływ na poczynania zarówno męża, dzieci, jak i otoczenia. Jednym z faktów znanych z żywota jest interwencja Jadwigi u Konrada Mazowieckiego, gdy ten w 1229 roku na wiecu w Spytkowicach kazał porwać Henryka Brodatego i zawieźć do Płocka. Na porwanie, syn jego - Henryk II Pobożny - zareagował przygotowaniem zbrojnej wyprawy przeciw

Konradowi. Aby nie dopuścić do walki i przelewu krwi pomiędzy chrześcijanami, Jadwiga sama przejęła inicjatywę i doprowadziła do uwolnienia męża.

Autor żywota Świętej przedstawia także jej udział w fundacji klasztoru w Trzebnicy (1202 r.), chociaż w dokumencie fundacyjnym dla tej instytucji nie ma o niej mowy. Szacunek, jakim się cieszyła później Jadwiga wśród sióstr cysterek potwierdza, że relacja biografka księżnej jest wiarygodna. Dokumenty kilku innych fundacji pary książęcej również nie odwołują się do udziału księżnej podczas ich ustanawiania. Z drugiej strony jednak wiemy, że księżna posługiwała się własną pieczęcią oraz posiadała dwór, który funkcjonował według ustalonych norm. Wytlumaczenie tej kwestii leży w charakterze jej działań, które były raczej skryte i nieoficjalne, nie nastawione na publiczny efekt. Podobnie postępowała w praktykach ascetycznych i umartwieniach utrzymywanych w tajemnicy. Tylko synowa Anna, kilka dworek i zakonnic było wtajemniczonych w styl życia księżnej.

W życiu Jadwigi równie silny jest wzorzec wdowy, która po śmierci męża nie unikała udziału w życiu publicznym, chociaż najczęściej przebywała w klasztorze trzebnickim. Czasem dla pokuty przywdziewała habit mniszek, ale do zakonu nie wstąpiła - w odróżnieniu od innych ówczesnych księżniczek - aby nadal oddawać się pracy społeczno-charytatywnej. W czasie zagrożenia najazdu tatarskiego, w 1241 roku, chroni się z mniszkami trzebnickimi w Krośnie, gdzie mąż Henryk zbudował warowną twierdzę i gdzie zmarł 19 III 1238 r.

Cechą duchowości księżnej Jadwigi jest samodzielność w życiu praktyczno-religijnym. Jej odwagę można dostrzec szczególnie w stosowaniu surowej ascezy i w różnych praktykach religijnych. Nie była to pobożność zamknięta. Szeroki kontakt z ludźmi różnych warstw sprawiał, że jej przykład oddziaływał na masy społeczne. Z codzienną działalnością w świecie, łączyła Jadwiga usilne dążenie do tego, aby żyć stale w obecności Boga. Oprócz mocno dotąd akcentowanych przez cystersów wyrzeczeń, coraz ważniejszą rolę zaczynają odgrywać inne cechy pozytywne: ubóstwo i pokora. Jadwiga jest kobietą hołdującą wyraźnie nurtowi surowej ascezy i rozkwitającemu kultowi ubóstwa, tak charakterystycznemu dla zakonów żebraczych. Surowość życia - połączona z dobrowolnym ubóstwem i pokorą - pozwoliły jej łatwo wypracować postawę jednoczącą w sposób idealny życie czynne z życiem modlitwy, a więc nastąpiło powiązanie zadań Marii i Marty (Łk 10, 38-42).

W bulli kanonizacyjnej z 1267 roku czytamy: „Należy jeszcze podkreślić, jak bardzo ona kierowała się we wszystkich sprawach roztropnością, tym darem, który właśnie sprawia, że owa cnota czyni człowieka dla innych pociągającym, a równocześnie sprawia, że utrzymana jest w ramach właściwego umiaru. W ten sposób starała się zaoszczędzić sobie nieprzemysłanego działania i pomyłki. (...) Żadne, nawet najbardziej twarde ciosy zadane jej przez los nie były w stanie załamać jej twardego usposobienia”.

W jej „Życiorysie” także zwraca się uwagę na to, że przeciwności nie powinny załamywać człowieka: „Ta pobożna i oświecona nadprzyrodzonym światłem kobieta z pewnością dostrzegła, że miernikiem przy zdobywaniu cnót jest panowanie nad sobą i że ofiara związana z pełnieniem dobrych czynów Bogu się nie podoba, jeżeli jest pozbawiona soli mądrości”. Jadwiga stworzyła imponujący system opieki społecznej o dużej efektywności. Motywów takiego działania musimy szukać w Ewangelii. Z dobroczynnością chrześcijańską łączyła pracę katechetyczno-wychowawczą. Sama, lub przez swojego kapelana, nauczała ludzi o Bogu, sakramentach świętych, modlitwie, o wszystkim co dotyczy zbawienia duszy. Działalność księżnej obejmowała potrzeby człowieka tak duchowe, jak i materialne. Kochali ją ludzie za jej dobre serce. Biedni, którymi się opiekowała, chodzili za nią jak za swoją matką, wszędzie gdzie się udawała. Przykład jej życia pomagał przezwycięzać istniejące między ludźmi różnice społeczne i stanowe.

Umiłowani w Panu!

5. Jakie życiowe przesłanie pozostawiła rodzinom chrześcijańskim św. Jadwiga? Rodzina opiera się przede wszystkim na głębokim związku osobowym między mężem a żoną, wspieranym miłością i wzajemnym zrozumieniem. Dlatego otrzymuje obfitą pomoc od Boga w sakramencie małżeństwa, który pociąga za sobą prawdziwe powołanie do świętości, jak to widzieliśmy w życiu św. Jadwigi. Oby dzieci mogły doświadczać więcej chwil zgody i miłości rodziców niż niezgody czy obojętności, albowiem miłość między ojcem i matką daje dzieciom poczucie bezpieczeństwa oraz uczy piękna wiernej i trwałej miłości.

Zgodnie z tradycją istniejącą w naszej archidiecezji, serdecznie **zapraszam** Was wszystkich - umiłowani Bracia i Siostry - **do TRZEBNICY, do Sanktuarium Matki Ziemi Śląskiej**. Uroczystości będą się odbywały w dniach od 13 do 16 października br., pod przewodnictwem Księży Biskupów. Szczególnie zapraszam na uroczystą sumę odpustową w dniu 15 października. Chcemy w tych dniach podziękować Bogu, przez wstawiennictwo Świętej Jadwigi, za wizytę Ojca Świętego Benedykta XVI w naszej Ojczyźnie i za orędzie, które nam zostawił, za zbiory tegoroczne, które - pomimo niekorzystnej pogody - będą zapewnieniem egzystencji naszych rodzin, za powołania kapłańskie i zakonne, i za wszystkie łaski i błogosławieństwa, które stały się naszym udziałem.

Na radosne i owocne przeżycie uroczystości ku czci św. Jadwigi Śląskiej wszystkim Wam z serca błogosławię: w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego. Amen.

+ Marian Gołębiewski
Arcybiskup Metropolita Wrocławski

Wrocław, dnia 22 września 2006 r.

KURIA METROPOLITALNA WROCŁAWSKA

L. dz. 1282/2006

Zarządzenie

Powyższe SŁOWO PASTERSKIE J.E. Księdza Arcybiskupa Metropolity należy odczytać we wszystkich kościołach i kaplicach Archidiecezji, podczas wszystkich Mszy św., w niedzielę 8 października br.

Wrocław, 23.09.2006 r.

WIKARIUSZ GENERALNY